

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.495/2011/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. november 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csődbüntett és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Városi Bíróság 10.B.1199/2009/9. számú ítéletét és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.655/2010/13. számú ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban a Nyíregyházi Városi Bíróság a 2010. április 20. napján kihirdetett 10.B.1199/2009/9. számú ítéletével a IV. rendű terhelt bűnösségét sikkasztás büntetében (Btk.317.§ (1) bek., (5) bek. a) pont) állapította meg.

Ezért őt - mint visszaesőt - 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyben elrendelte a Nyíregyházi

Városi Bíróság B.2514/2003/41. számú ítéletével kiszabott 8 hónapi, és a Kisvárdai Városi Bíróság 10.B.429/2003/46. számú ítéletével kiszabott 10 hónapi börtönbüntetés végrehajtását is. A Nyíregyházi Városi Bíróság B.1936/2000. számú ítéletének végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette, és megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság a IV. rendű terhelttel szemben 2.600.000.- forint vagyyonelkobzást rendelt el, valamint rendelkezett a járulékos kérdésekről.

(Döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett I. rendű és III. rendű terheltek büntetőjogi felelősségéről is.)

Az elsőfokú ítélet tényállásának a IV. rendű terheltre vonatkozó lényege szerint: 2006 tavaszán - pontosabban meg nem határozható időpontban - III. rendű terhelt rövid időre kölcsönadta - az általa az I. rendű terhelt rábírására hitelből megvásárolt - gépkocsit a IV. rendű terheltnak. Abban állapodtak meg, hogy a járművet a IV. rendű terhelt később vissza fogja adni, ám amíg ő használja, addig ő fizeti az arra felvett hitel esedékes törlesztőrészleteit.

A IV. rendű terhelt a gépkocsi átvételét követően röviddel - a III. rendű terhelt tudtával és beleegyezésével - néhány napra kölcsönadta P. K.-nak a gépkocsit, aki R.-be kívánt hazautazni. Ekkor P. K. a IV. rendű terheltnél hagyott egy F. S. típusú, szintén hitelre vásárolt gépjárművet. Néhány nap múlva a IV. rendű terhelt és P. K. telefonon megegyezett abban, hogy a V. B.-t nem fogja visszahozni, hanem az nála marad, így mindketten a náluk lévő járművek után fizetik a törlesztőrészleteket. Erről a megállapodásról a IV. rendű terhelt nem tájékoztatta a III. rendű terhelteket, így a gépkocsit tudta és beleegyezése nélkül adta P. K.-nak tartós használatba.

A IV. rendű terhelt a III. rendű terhelttől kölcsönként, 2.800.000 forint értékű személygépkocsi további bérbeadásával a járművel sajátjaként rendelkezett. Ekként a III. rendű terhelt is csupán az R. Lízing Zrt. bevonásával lett volna jogosult rendelkezni.

A gépkocsi további sorsa ismeretlen, azzal P. K., vagy más ismeretlen módon rendelkezett.

A követelést az R. Lízing Zrt. az I. I. Zrt.-nek engedményezte, amelynek a IV. rendű terhelt 2009. április 22. napján 200.000 forintot megfizetett.

Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában kifejtette, hogy valamely dolog tartós használatba adásáról kizárólag a tulajdonos jogosult rendelkezni, ezért a IV. rendű terhelt cselekményét sikkasztás büntettének minősítette.

A IV. rendű terhelt és védője által felmentésért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2011. február 10. napján jogerős 3.Bf.655/2010/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a IV. r. terheltre vonatkozó részében megváltoztatta: a vagyonelkobzásra, a

kártérítésre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, és felhívta az elsőfokú bíróságot a bűnügyi költség tekintetében a különleges eljárás lefolytatására. A sikkasztás büntetével összefüggő jogszabályfelhívást helyesbítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a IV. rendű terhelt meghatalmazott védője útján nyújtott be - a Be.416.§-ának (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított - felülvizsgálati indítványt. Az indítványozó szerint a sikkasztás bűncselekményének tényállásában megkívánt jogtalan eltulajdonítás, illetve a sajátjaként rendelkezés, mint elkövetési magatartás hiányában az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a IV. rendű terhelt bűnösségét. Felderítetlen a tényállás, mert nem került tisztázásra, hogy az R. Lízing Zrt. élt-e opciós jogával a cselekmény elkövetésekor, ez esetben ugyanis a III. rendű terhelt nem volt a gépjármű tulajdonosa annak átadásakor. Sértett hiányában a sikkasztás elkövetése fogalmilag kizárt. A védő kifogásolta, hogy a jármű forgalmi értékének pontos meghatározására nem került sor, ami a bűncselekmény törvényi minősítéshez elengedhetetlen. Álláspontja szerint a IV. rendű terhelt terhére sikkasztás helyett hitelsértés vétsége (Btk.330.§) állapítható meg. A bűncselekmény törvénysértő minősítése törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte, mert a hitelsértés vétségének büntetési tétele 1 évig terjedő szabadságvesztés, közérdekű munka vagy pénzbüntetés.

Mindemellett az eljáró bíróságok korlátozták a védelem jogának a Be.5.§-a (3) bekezdésében meghatározott gyakorlását, a másodfokú bíróság pedig megsértette a Be.2.§-a (4) bekezdésében írt tilalmat, mivel túlterjeszkedett a vádon, amikor értékelési körébe vonta a IV. rendű terhelt és P. K. közötti megállapodásról készült okiratot. Az alapügyben benyújtott vád alapján orgazdaság miatt indult meg az eljárás a IV. rendű terhelttel szemben, az ügyész az utolsó tárgyaláson módosította a vádat sikkasztás büntetetté. Mindezekre figyelemmel bűncselekmény hiányában felmentést, illetve a helyes jogi minősítéshez igazodóan a büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1585/2011. számú átiratában - a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A nyilvános ülésen a terhelt védője a felülvizsgálati indítványát változatlan tartalommal fenntartotta, csupán a törvényes vád hiányában történt marasztalással kapcsolatos érveit egészítette ki, és erre figyelemmel kérte az eljárás megszüntetését.

A Legfőbb Ügyészség képviselője írásbeli nyilatkozatával egyezően szólalt fel, a törvényes vád hiányával összefüggő védői érveket nem osztotta, mivel az elkövetési magatartást a vádmódosítás megfelelően tartalmazta.

A IV. rendű terhelt felszólalásában arra hivatkozott, hogy „tartós használatba adás” a szótárában nem szerepel, a kölcsönadási szerződésen pedig ő írta alá P. K. nevét. Mindezekre figyelemmel a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány - a felülvizsgálat eljárásjogilag megengedett keretei között és a jogerős ítéletben rögzített tényállást figyelembe véve - részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

Felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdésében meghatározott okokból van helye. A jogerős határozatban megállapított tényállás a felülvizsgálati indítványban nem támadható (Be.423. § (1) bekezdés).

Ezért a felülvizsgálati indítványnak a bűnösséget megalapozó bizonyítékok hiányosságát, azok helytelen értékelését sérelmező része a tényállás törvényben kizárt támadását jelentette. A tényálláshoz kötöttség törvényi előírása folytán a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. Az indítvány így a gépkocsi értékét vitató, az opciós jog gyakorlása felderítését hiányoló részében a törvényben kizárt. Mindemellett a vagyon elleni bűncselekményeknél az elkövetési érték (a kár, illetőleg a vagyoni hátrány) a tényállás része, ezért annak vitatássá tétele a tényállás támadása, és mint ilyen a fentiekből következően ugyancsak kizárt (BH.2009.71.).

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek törvényben rögzített szigorú korlátai vannak. Mindazokat az eljárásjogi okokat, amelyek alapján a jogerős bírói határozat felülvizsgálatára sor kerülhet a törvény tételesen felsorolja. A felülvizsgálatot megalapozó, törvényileg meghatározott eljárásjogi törvénysértések köre nem bővíthető, az okok között a védelem jogát szabályozó rendelkezés (Be. 5. §-a (3) bekezdésének) megsértése nem szerepel.

A védő azonban a felülvizsgálati indítvány nyilvános ülésen történt kiegészítésében a vád törvényességének hiányát is sérelmezte.

A Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja alapján a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el (Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja).

Az indítványnak az ezzel kapcsolatos hivatkozása alaptalan, mert a vádmódosítással összefüggésben olyan körülményeket sérelmez, amelyek a Be. tételes szabályaiból nem következnek.

Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi (Be. 2. § (2) bekezdés). A vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme, hogy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekményt tartalmazzon. A cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket.

Az adott ügyben az ügyész által képviselt vádban foglaltakból az írásbeli vádmódosítás kevesebbet rótt a IV. rendű terhelt terhére, az eredeti vádindítványban rögzített tényállás alapján - a tettazonosság keretében maradván - jelentős értékre elkövetett orgazdaság büntette helyett jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette megállapítását indítványozta. A vádmódosítás minden olyan tényről rögzít, amely megfelel a sikkasztás büntette törvényi tényállásának, és a vádon túlterjeszkedés sem állapítható meg. Nem érinti a vád törvényességét, ha az eljárás során a cselekmény minősítése többször változik.

A törvényes vád fogalmát illetően egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a vád törvényességének nem feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése. A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására irányuló indítványához (Be.2.§ (4) bekezdés).

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a IV. rendű terhelt - a III. rendű terhelt tudtával P. K.-nak korábban kölcsönadott gépkocsit - immár a III. rendű terhelt tájékoztatása és engedélye nélkül - úgy adta külföldre tovább P. K.-nak, hogy a 2,800.000.- forint értékű járművet nem kell visszaszolgáltatnia, megtarthatja, használhatja.

Az 1978. évi IV. törvény (Btk.) 317. §-a szerinti sikkasztást az követi el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik.

Az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) XXXVII. Fejezetében szabályozott a dolgok bérletére vonatkozó 423. § szerint a bérbeadó a bérleti szerződés alapján köteles a dolgot időlegesen a bérlő használatába adni, a bérlő pedig ezért bért fizetni. A felek jogairól és kötelezettségeiről szóló rendelkezése értelmében - az ingatlan vagy

a lakás kivételével, ha jogszabály másként nem rendelkezik - más dolgot a bérlő a bérbeadó engedélye nélkül nem adhat albérletbe, vagy harmadik személy használatába. Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek enélkül nem következtek volna be (Ptk.426. §).

Mindezekre figyelemmel a IV. rendű terhelt nem volt jogosult a rábízott idegen dolognak a rábízó engedélye nélküli továbbadására. Mindezt nem érinti az a körülmény sem, hogy a III. rendű terhelt esetleg nem volt tulajdonos, mert a sikkasztás törvényi tényállása szerint a rábízó nem csupán a tulajdonos, hanem más személy is lehet.

Az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül minősítették a IV. rendű terhelt cselekményét sikkasztás büntetnének. A Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Be. 426. §-a alapján a megtámadott határozatokat a IV. rendű terhelt tekintetében hatályukban fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság végzése elleni fellebbezést a Be. 3.§ (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt a Be. 418. § (3) bekezdése szerint. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett felülvizsgálati indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság a Be. 421. § (3) bekezdése alapján mellőzheti.

Budapest, 2011. november 10.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné